

PARAULES EN ESCENA: QUAN BIBLIOTECA, AUTORS/ES I COMPANYIES TEATRALS VAN DE LA MÀ.

RESUM DESCRIPTIU (català, castellà, anglès)

Gavà, un municipi amb una arrelada tradició de teatre amateur, dona un pas més en el seu impuls a les arts escèniques amb la convocatòria, l'any 2015, del concurs Paraules en Escena, Concurs d'Espectura Dramàtica Ciutat de Gavà. La concepció del projecte dibuixa un arc temporal que s'inicia amb un taller formatiu d'espectura dramàtica, segueix amb la convocatòria del premi i la tria de les obres guanyadores, la posada en comú amb els grups de teatre i, finalment, l'escenificació de les obres. El projecte sorgeix, i es fonamenta, d'una xarxa de complicitats i de treball entre diferents agents educatius i culturals, com la Xarxa de Biblioteques, la Comissió de Teatre Amateur de Gavà, la Regidoria de Cultura i els docents, que treballen plegats per coordinar el curs, el concurs, els premis i les representacions.

Gavà, un municipio con una arraigada tradición de teatro amateur, da un paso más en su impulso a las artes escénicas con la convocatoria, en 2015, del concurso Palabras en Escena, Concurso de Escritura Dramática Ciudad de Gavà. La concepción del proyecto dibuja un arco temporal que se inicia con un taller formativo de escritura dramática, sigue con la convocatoria del premio y la elección de las obras ganadoras, la puesta en común con los grupos de teatro y, finalmente, la escenificación de las obras. El proyecto surge, y se fundamenta, de una red de complicidades y de trabajo entre diferentes agentes educativos y culturales, como la Red de Bibliotecas, la Comisión de Teatro Amateur de Gavà, la Concejalía de Cultura y los docentes, que trabajan juntos para coordinar el curso, el concurso, los premios y las representaciones.

Gavà, a town with a deep-rooted tradition of amateur theatre, goes one step further in its drive to the performing arts with the 2015 call for the contest "Words in Scene", the Gavà Dramatic Writing Contest. The conception of the project draws a temporary arch that begins with a training workshop of dramatic writing, followed by the call of the award and the choice of winning works, the pooling of theatre groups and, finally, the scenification of

the plays. The project arises, and is founded, from a network of complicity and work between different educational and cultural agents, such as the Library Network, the Amateur Theatre Commission of Gavà, the Regidoria de Cultura and the Teachers, who work together to coordinate the course, competition, prizes and performances.

PARAULES CLAU

Biblioteca i teatre, teatre amateur i biblioteca, concurs d'escriptura dramàtica, creació literària teatral, representació teatral.

AUTORA

Maite Pinteño Cobos, directora de la Biblioteca Josep Soler Vidal i coordinadora de la Xarxa de Biblioteques Municipals de Gavà.

1. EL CONTEXT

Aposta de Ciutat · Cicle de Teatre Amateur · Grups Teatral Locals · Residències · Formació · Centre d'Arts Escèniques

Gavà ha estat històricament un municipi amb una arrelada tradició de teatre amateur. En el seu moment àlgid, s'han arribat a comptabilitzar fins a tretze grups teatrals a l'escena amateur local; actualment n'hi ha vuit en actiu.

L'activitat d'aquestes companyies es reflecteix en el cicle de teatre amateur, una programació estable anual i continuada d'exhibició dels espectacles a càrrec dels grups i companyies locals.

Una altra programació estable és la d'espectacles familiars en col·laboració amb La Xarxa.

A més, el projecte "Gavà (amb la creació)" es vincula amb les residències de companyies o artistes i les seves posteriors exhibicions, assaigs oberts, formacions, etc.

Destaca l'existència d'una Escola d'Arts Escèniques: L'Espai Escènic, un projecte de formació teatral co-gestionat per l'Ajuntament i la sòlida companyia teatral La Roda Produccions.

Totes aquestes activitats tenen seu a l'Espai Maragall, Centre d'Arts Escèniques de Gavà, l'equipament municipal que ofereix la possibilitat de desenvolupar i difondre tots aquests projectes artístics.

En aquest context, L'any 2015, l'Ajuntament de Gavà decideix impulsar un projecte en clau d'incentiu de l'escriptura, tot dotant-lo d'una partida pressupostària pròpia. El treball conjunt de les professionals del Departament de Cultura i de les Biblioteques de Gavà dona com a fruit la proposta d'un concurs especialitzat en escriptura teatral, que va més enllà en vincular el fet creatiu amb la representació artística posterior. Neix així el projecte Paraules en escena.

2. EL PROJECTE

Espectura Dramàtica · Creació Artística · Expressió · Participació · Aprenentatge · Espais de Trobada · Experimentació · Retroalimentació

El certamen dona resposta a les inquietuds en relació a l'escriptura i al teatre manifestats per part de la comunitat educativa i per persones i entitats relacionades amb el món teatral i cultural, tant agents actius com receptors de l'activitat d'aquests. Els impulsors del projecte són el grup de treball de la Biblioteca Josep Soler Vidal (Xarxa de Biblioteques Municipals de Gavà) i el Departament de Cultura (Ajuntament de Gavà).

Els valors i objectius del projecte Paraules en Escena són:

- Incentivar la creació i l'expressió en els llenguatges de teatre / guió.
- Motivar la participació activa en la creació literària.
- Donar visibilitat a un tipus concret de llenguatge literari com és el teatral.
- Fomentar l'aprenentatge d'eines en l'àmbit de la escriptura.
- Fomentar els espais de trobada entre la disciplina de l'escriptura literària i la teatral.
- Fomentar l'experimentació en relació a la posada en pràctica de l'obra escrita.
- Establir sinèrgies entre la Xarxa de Biblioteques de Gavà i l'escena teatral de la ciutat.

El projecte passa per diferents fases que es retroalimenten i formen tot un procés creatiu anual que culminarà amb la posada en escena de les obres guanyadores, encoratjant així els autors i autores a donar visibilitat i a investigar en l'expressió del llenguatge teatral. Es vol fer partícip a tothom; qualsevol persona amb inquietuds relacionades amb les arts escèniques hi troba el seu lloc per poder fer-ho.

El treball conjunt entre companyies de teatre amateur i els autors de les obres guanyadores fomenta els espais de trobada entre escriptura i teatre, així com l'experimentació en relació a la posada en pràctica de l'obra escrita.

Per altra banda, la representació de les obres a un espai teatral permet d'establir sinèrgies entre la Xarxa de Biblioteques de Gavà i l'escena teatral de la ciutat.

El Concurs Paraules en Escena consta de quatre blocs que es desenvolupen al llarg de l'any: formació, concurs oficial, sinèrgies amb el teixit cultural i representació teatral.

3. EL CURS

Formació gratuïta i Oberta · Docents Reputats · Eines · Veu Narrativa pròpia · Intercanvi de Coneixement

Com a primer pas, s'organitza un curs d'escriptura dramàtica gratuït i obert a qui hi vulgui participar; com a tret original, una part de les sessions s'organitza a la biblioteca i una altra part, a l'escenari de l'Espai Maragall.

Aquest curs ha estat impartit en diferents edicions per professionals reputats com la dramaturga i guionista Olga Besolí o el dramaturg i director escènic Ricard Gázquez. Durant les quatre o sis sessions en què s'estructura el curs, els participants poden nodrir-se d'eines en l'àmbit de l'escriptura i anar trobant el seu propi llenguatge narratiu. Aquest espai formatiu esdevé, alhora, un espai socialitzador i d'intercanvi de coneixement, que posa en contacte persones amb inquietuds i interessos comuns, i adoba el terreny per a que puguin néixer futures col·laboracions artístiques.

Figura 1. Sessió del curs d'escriptura dramàtica.

4. EL CONCURS

Bases Oficials · Text Teatral Original · Formats Diversos · Premis Destacables · Jurat Expert · Edició Impresa

Anualment es publica al Butlletí Oficial de la Província de Barcelona (BOPB) la convocatòria del concurs que recull els requisits demanats per a acceptar les obres que es presenten.

L'objecte és la redacció d'un text teatral original, inèdit i no estrenat ni premiat amb anterioritat en qualsevol format (monòleg, guió breu, càpsula teatral, musical, etc.).

Hi ha una categoria única: a partir dels dotze anys.

Els participants poden presentar-hi una única obra dramàtica original i no estrenada, o un text que sigui un guió de muntatge no estrenat en el moment de reunir-se el jurat, que no hagi guanyat cap premi amb anterioritat ni estigui en procés d'edició o amb els drets d'edició compromesos, així com tampoc no pot haver estat objecte de cap lectura dramatitzada pública.

El tema de les obres és lliure. Es té en compte l'interès dramàtic del text, la qualitat literària, l'originalitat creativa, la representativitat i l'interès social. Poden ser en llengua catalana o castellana i representables en un temps màxim de 15 minuts.

S'hi atorguen dos premis, que es lliuren en mà als guanyadors o a un representant durant l'acte oficial de lliurament:

- Un primer premi de 1.200 €.
- Un segon premi de 300 € més un abonament de temporada per a dues persones en un teatre català de primer ordre: el Teatre Nacional de Catalunya.

A més, l'Ajuntament propicia la publicació online i/o impresa dels textos premiats.

Un cop tancat el termini per lliurar les obres, el jurat, format per un/a professional de relleu en l'àmbit de les arts escèniques, un/a representant de les Biblioteques de Gavà i un/a escriptor/a o guionista, es reuneix per deliberar i decidir les obres guanyadores. Es procura que almenys dues de les tres persones siguin persones vinculades al territori, tot donant veu als especialistes locals.

Aquesta fase culmina amb l'acte de lliurament de premis, que s'emmarca dins de les activitats de celebració de la Diada de Sant Jordi o dels actes de la Festa Major d'Hivern.

5. LES SINÈRGIES EN EL TEIXIT CULTURAL LOCAL

Assajos Enriquits · Intercanvi de Talent · Enfortiment del Teixit Cultural Local

Un cop fets públics els/les guanyadors/es del concurs, es comparteixen els textos guardonats amb les companyies de teatre, i es comenten en una reunió a la qual assisteixen la Comissió de Teatre Amateur, la tècnica de Cultura responsable de l'Espai Maragall i la directora de la Biblioteca Josep Soler Vidal de Gavà.

En algunes ocasions la representació de les obres ha anat a càrrec d'una companyia, però en altres ocasions han sorgit propostes de col·laboració entre membres de diferents companyies, el que ha propiciat l'intercanvi de talent, un coneixement més profund de les companyies entre sí, i un enfortiment del teixit teatral local.

Un cop es decideix a càrrec de qui anirà la representació de cada obra, s'ofereix a les persones premiades l'oportunitat de formar part del procés d'adaptació del text presentat a text dramatitzat, així com assistir als assaigs. Així ha estat en diferents edicions del concurs, mitjançant connexió telefònica, per videoreunió o fins i tot presencialment, experiència que sempre s'ha valorat com a enriquidora tant per part dels escriptors/es com dels i les components dels grups teatrals.

6. A ESCENA! LA REPRESENTACIÓ DE LES OBRES

L'Espai Maragall · Cicle Festiu de Ciutat · Producció Impecable · Experiència Emocionant

La culminació del procés, que es desenvolupa al llarg de cada edició en un sentit de "work in progress", arriba amb la representació de les obres a l'Espai Maragall de Gavà, un teatre amb capacitat per a 450 persones de públic.

El dia de la representació, es lliura als assistents un llibret amb el text de les obres guanyadores.

En totes les edicions, la producció ha estat impecable i la representació de les obres, molt aplaudida pel pati de butaques. Pel que fa als autors i autores dels textos, veure les seves obres damunt de l'escenari esdevé una experiència molt emocionant.

A banda dels més de 130 participants que s'han presentat al llarg de les sis edicions (2017-2022), cal destacar tots els professionals i agents d'àmbit local que fan possible el projecte:

Professionals

- Olga Besolí, professora del curs d'escriptura dramàtica 2017-2018.
- Ricard Gázquez, professor del curs d'escriptura dramàtica 2019-2021.
- Joan Carles Maldonado, director del Grup Teatral Eramprunyà.
- Equip del Departament de Cultura, Ajuntament de Gavà.
- Equip de la Biblioteca Josep Soler Vidal.
- Equip de l'Espai Maragall.
- Entitats culturals locals: escoles de dansa, mitjans de comunicació, centres d'educació secundària.
- Comerç de proximitat: dissenyadors gràfics, impremtes, floristes, etc.

Jurats

- Jaume García, fundador de la productora Endinsart (2017).
- Olga Besolí, dramaturga i guionista (2017).
- Daniel Cherta, director de la companyia teatral La Roda produccions (2018).
- Carles Solsona, director de Teatr3s (2018).
- Josep Salvatella, productor teatral (2019-2020).
- Ricard Gázquez, dramaturg i director escènic. (2019-2021).
- Fernando Mediavilla, professor de literatura i director teatral amateur (2021-2022).
- Eva Hibernia, autora i directora escènica (2022).
- Maite Pinteño, directora de la Biblioteca Josep Soler Vidal i coordinadora de la Xarxa de Biblioteques de Gavà (2017; 2019-2022).
- Isabel Martín, directora de la Biblioteca Marian Colomé (2018).

Companyies

- Grup Teatral L'Eramprunyà
- Grup Teatral La Igualtat
- Cia. Teatr3s
- Algama Teatre
- Cia. Spectacular
- Endinsart

- La Roda Produccions
- Grups mixtes de les companyies participants a la Comissió de Teatre Amateur de Gavà
- Grup Patronàs, dirigit per Gemma Charines.

Figura 2. Representació d'una de les obres guanyadores

7. CONCLUSIONS. EL VALOR COMUNITARI

Talent Local · Oportunitat Vivencial · Treball Conjunt i Col·laboratiu · Suport als Agents Teatral · Valor Comunitari · Futur

Paraules en escena és un projecte que, malgrat la seva curta trajectòria, ha evolucionat amb la introducció de diverses millores fruit de l'esperit crític, l'autoexigència i l'afany de millora continuada que caracteritza el treball de l'equip responsable del mateix. Així, de

dues categories inicials (12-18 anys i +18 anys) s'ha passat a una única categoria per edat, i dels premis inicials consistents en dos tallers formatius i dos abonaments teatrals, als gens menyspreables 1.200€ del primer i 300€ més un abonament de temporada del segon.

A les darreres edicions s'ha introduït una altra novetat: la cloenda de l'acte de lliurament de premis i representació de les obres guanyadores de l'edició anterior, amb un teatre-fòrum amb la presència dels autors i les companyies.

L'impacte de la pandèmia COVID, com no podia ser d'una altra manera, ha afectat el seu desenvolupament: lliurament de premis en petit comitè, sense públic; endarreriments que han trencat el desenvolupament del cicle al llarg de l'any natural; impossibilitat de realitzar assajos degut a les restriccions de reunió i d'accés a espais públics, així com a l'afectació del virus a diferents components de les companyies. Aquests esculls, no obstant, han estat sortejats amb èxit i s'han pogut portar a escena totes les obres guanyadores dels primers i segons premis de totes les edicions.

El patiment a què ha estat sotmès el món de la cultura durant les restriccions covid, ens ha fet plantejar-nos si aquest projecte podria ser una via de suport, modesta si es vol, però una manera d'aportar el nostre granet de sorra als agents teatrals amateurs o novells, tant autors/es com companyies. És per això que es pretén donar-li un nou enfocament a partir de la propera edició, on el premi consti de dues fases, dotades de sengles premis. Així, es posarà al mateix nivell tant la creació literària com l'adaptació i representació escènica.

Arran de la magnífica acollida per part de les 250 persones que van assistir a la representació del 2021, s'ha repetit la funció d'aquestes tres obres, el març de 2022, en motiu del Dia Mundial del Teatre. Al lliurament de premis del 2022, el públic ha estat encara més nombrós, i la portada a escena de les obres guanyadores de l'edició anterior, més emotiva si això és possible, i d'una qualitat artística i tècnica difícilment superables. Es pot concloure que els punts més singulars d'aquesta proposta pionera són, en clau de valor comunitari:

- la construcció participativa i comunitària;
- el desenvolupament al llarg de l'any tot seguint una seqüència de procés orgànic en què cada agent entra en escena en diferents moments;

- la interconnexió de disciplines;
- l'oportunitat vivencial d'experimentar condicions professionals, brindada a persones que potser no en tindrien ocasió mai;
- la posada en valor del talent local;
- la transferència de coneixement i l'intercanvi de talent entre professionals i amateurs;
- la co-creació d'un projecte cultural únic i, alhora, plural, entre persones d'edats, condicions, orígens i motivacions diversos.

Finalment, cal fer esment del potencial del projecte per a ser adaptat a diferents realitats municipals, així com a diferents contextos i temàtiques. La forma bàsica consisteix a crear una xarxa de treball i complicitats entre diferents agents d'un mateix camp, per portar a terme una seqüència d'activitats interconnectades que impliquin formació, creació, treball en equip mitjançant complicitats entre agents diversos i, finalment, l'exhibició de les obres.

Figura 3. Públic assistent al lliurament de premis i representació d'obres a l'Espai Maragall.

Col·legi Oficial
de Bibliotecaris-
Documentalistes
de Catalunya

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

https://www.bbp.cat/practicas_detalle_imp.php?id_ficha=1529

<https://espaimaragall.cat/el-projecte/>